

16.10.2023

Dnro: KASELY/1847/2019

Kouvolan kaupunki
PL 85
45101 Kouvola

Kaakkois-Suomen ELY-keskuksen neuvotteluesitys Kouvolan kaupungille koskien pakolaisten vastaanottoa vuonna 2024

Tausta

Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella (ELY-keskuksella) on toistaiseksi voimassa oleva sopimus pakolaisten kuntaan osoittamisesta, kotoutumisen edistämisestä ja kustannusten korvaamisesta Kouvolan kaupungin kanssa. Sopimuksen mukaan ELY-keskus tiedustelee vuosittain kaupungin mahdollisuutta vastaanottaa pakolaisia ja neuvottelee kuntaan sijoittamisesta kunnan kanssa tapauskohtaisesti.

Kymenlaaksossa eläkeikäisen väestön osuus on koko maan suurimpia, ja toisaalta syntyvyys maan matalimpia. Tästä syystä maakunnan väestö on vähenemässä nopeasti. Vuonna 2022 vähennystä edellisvuoteen oli Kymenlaaksossa 1903 henkilöä, josta 1025 henkilöä Kouvolassa (Tilastokeskus 31.12.2022). Tilastokeskuksen väestöennusteen mukaan Kymenlaakson väkiluvun lasku jatkuu nykyisestä 160 000:sta 136 000 asukkaaseen vuoteen 2040 mennessä. Kouvolassa väkiluvun ennakoidaan laskevan lähes 13 000 asukkaalla. Tasaisesti jakautuen vuosittainen lasku olisi Kymenlaakson alueella n. 1200 henkilöä ja Kouvolassa n. 650 henkilöä. Maahanmuutolla voidaan osin vaikuttaa kehitykseen ja lieventää väkiluvun laskun vaikutuksia.

Turvapaikanhakijat

Vuonna 2023 on turvapaikkaa Suomesta hakenut 3289 henkilöä (joista aikaisemmin maahan tulleiden uusintahakemuksia 690) ja vuonna 2022 yhteensä 4830 henkilöä (uusintahakemuksia 997). Jos kokonaismäärästä vähennetään jätetyt uusintahakemukset, on uusia turvapaikanhakijoita vuonna 2023 saapunut Suomeen 2599 henkilöä ja viime vuonna 3833 henkilöä (Migri 10/2023). Kaakkois-Suomessa on edelleen kansainvälistä suojelua hakeneiden majoittamiseen tarkoitettuja vastaanotto-keskuksia Imatralla, Lappeenrannassa (Joutsenossa) ja Kotkassa, Haminassa ja Kouvolassa, enemmistön niissä asuvista ollessa tilapäistä suojelua hakeneita. Vaikka kotikunnan (tilapäinen suojelu) tai oleskeluluvan saaneiden (turvapaikanhakijat) kuntiin siirtyminen tapahtuukin useimmiten omatoimisesti, myös osa heistä tarvitsee kuntapaikkaa.

Tilapäistä suojelua hakeneet

Kotoutumislakia on muutettu 1.3.2023 alkaen siten, että myös tilapäistä suojelua saavat, jotka saavat kotikunnan ja siirtyvät vastaanottojärjestämästä kunnan palvelujen piiriin, sisältyvät kuntaan osoittamisen ja kuntakorvausten piiriin. Vuoden 2023 aikana Suomeen on saapunut 17 048 ja viime vuonna 47 302 tilapäistä suojelua hakenutta.

16.10.2023

Valtaosa tilapäistä suojelua saavista on Ukrainan kansalaisia. Kaikki Kaakkois-Suomen kunnat ovat ilmoittaneet ELY-keskukselle tarjoavansa asunnot kotikunnan saaville Ukrainan kansalaisille, joita Kaakkois-Suomen alueella asuu tällä hetkellä n. 2000 henkilöä.

Kiintiöpakolaiset

Turvapaikanhakijoiden lisäksi Suomi on vuosittain ottanut vastaan **kiintiöpakolaisia**. Suomen hallitus vahvistaa vuosittain pakolaiskiintiön. Suomi valitsee kiintiöpakolaiset pakolaisleireiltä YK:n pakolaisjärjestön UNHCR:n esityksestä ja tarjoaa näin pysyvää suojelua henkilöille, jotka eivät voi turvautua kotimaansa tai pysyvän asuinmaansa suojeluun. Suomi painottaa pakolaiskiintiössä haavoittuvassa asemassa olevien ryhmien, kuten perheiden sekä vaikeassa asemassa olevien naisten ja lasten valintaa. UNHCR määrittää eniten apua tarvitsevat ja esittää pientä osaa näistä henkilöistä uudelleensijoitettaviksi kiintiöpakolaisia vastaanottaviin maihin. Tulijoiden suojelun tarve ja kotoutumisen edellytykset arvioidaan jo ennen heidän tuloaan Suomeen.

Suomen pakolaiskiintiöstä on viime vuosina varattu noin 120 paikkaa kiireellistä uudelleensijoitusta tarvitseville henkilöille eli niin kutsutuille *hätätapauksille*. He ovat kiintiöpakolaisia, joiden uudelleensijoittamisen tarpeen UNHCR on luokitellut kiireelliseksi suojelun tarpeen tai terveydellisten syiden vuoksi.

Hallituksen esitys kokonaiskiintiöksi vuodelle 2024 on tämänhetkisten tietojen mukaan 500, joka alustavien tietojen mukaan jaetaan kaikkien alueiden kesken huolimatta siitä, että alueelliset kiintiöt tulevat olemaan viime vuosia pienemmät kiintiön koon pienentyessä. Kaakkois-Suomeen sijoitettuja kiintiöpakolaisia on ollut viime vuosina noin 70-90. Eduskunta vahvistaa vuoden 2024 kiintiön loppuvuodesta 2023.

On huomattava, että ukrainalaisten kotikuntahakemusten määrä tulee pienentämään kiintiöpakolaisten vastaanoton kapasiteettia valtakunnallisesti, erityisesti pienemmissä kunnissa.

Kuntakorvaukset

Valtio korvaa pakolaisista aiheutuvia kuluja niille kunnille, joilla on voimassa oleva sopimus ELY-keskuksen kanssa. Korvattavia kustannuksia ovat:

- laskennallinen korvaus pakolaisten ohjauksen, neuvonnan ja muun kotoutumista tukevan toiminnan järjestämisestä
- sosiaali- ja terveydenhuollon erityiskustannukset
- kunnan maksama toimeentulotuki
- tulkkauksen- ja käännöspalvelut
- ilman huoltajaa maassa asuvien lasten ja nuorten tuki
- alkukartoituksen järjestäminen

Lisäksi on mahdollista saada lisäkorvausta vuonna 2024 kuntaan saapuneiden kiireellistä uudelleensijoittamista tarvitsevien kiintiöpakolaisten (nk. hätätapaukset) vastaanotosta, kun henkilöt ovat saapuneet kuntaan. Lisäkorvaus on aikaisempina vuosina ollut suuruudeltaan 3422 euroa alle 7-vuotiaista ja 1150 euroa yli 7-vuotiaista pakolaisista, mikäli kunta vastaanottaa vähintään 5 hätätapausta

16.10.2023

vuodessa. Lisäkorvaus maksetaan pakolaisten kuntiin ohjaamisen ja kotoutumisen tuen toimintaohjelmasta. Korvaussummat vuodelle 2024 ovat vielä vahvistamatta.

ELY-keskuksen ja Kouvolan kaupungin tämänhetkinen sopimus on avoin, eikä sisällä määrällisiä kuntapaikkatavoitteita. Kouvolan kaupunki on tehnyt vuosittain päätöksen Kouvolaan otetusta kiintiöpakolaisten määrästä, mikä on ollut viime vuosina 20 henkilöä vuodessa (sisältäen 5 hätätapausta).

Neuvotteluesitys

Edellä esitettyyn tilannekuvaan perustuen Kaakkois-Suomen ELY-keskus esittää, että Kouvolan kaupunki varautuisi kiintiöpakolaisten vastaanottoon myös vuonna 2024 ottamalla vastaan 20 kiintiöpakolaista (sisältäen 5 hätätapausta).

Lopullisesti valtakunnallisesti vastaanotettavien kiintiöpakolaisten toteutuva määrä ja kuntapaikkajako varmistuu vasta siirtojen toteutuessa vuoden 2024 aikana. Mahdollisesti osa siirroista voi toteutua vasta 2025 puolella.

Aikataulu

Kaakkois-Suomen ELY-keskus pyytää vastausta tiedusteluun mahdollisimman pian, viimeistään 30.11.2023. Ilmoituksessa on hyvä olla tieto, mikäli Kouvolan kaupunki on valmis ottamaan vastaan UNHCR:n määrittelemiä kiireellistä uudelleensijoitusta tarvitsevia kiintiöpakolaisia (nk. hätätapaukset).

Vastaukset pyydetään sähköpostitse kirjaamo.kaakkois-suomi@ely-keskus.fi ja kari.hakola@ely-keskus.fi.

Yhteistyöterveisin,

Yksikön päällikkö

Mikko Hannula

Asiantuntija

Kari Hakola

Lisätiedot: Kari Hakola, 0295 029 033
kari.hakola@ely-keskus.fi

Sanna Laukkanen 0295 029 037
sanna.laukkanen@ely-keskus.fi

16.10.2023

Liitteet Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ja Kouvolan kaupungin sopimus pakolaisten kuntaan osoittamisesta, kotouttamisesta ja kustannusten korvaamisesta

Jakelu Kouvolan kaupunki kirjaamo / Hyvinvointijohtaja Sanna-Riitta Junnonen

Tämä asiakirja KASELY/1847/2019 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument KASELY/1847/2019 har godkänts elektroniskt

Hyväksyjä Hannula Mikko 19.10.2023 08:23

Hyväksyjä Hakola Kari 17.10.2023 14:06